

4 | 2021

KJØTT & EGGPRODUSENTEN

Fugleinfluensa-
utbrudd skaper
usikkerhet på Jæren

INTERVJUET:
Landbruks- og
matminister
Sandra Borch

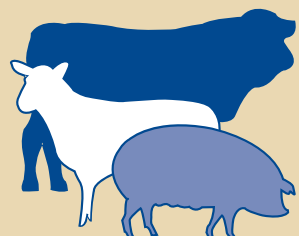
Vil teste Snåsa-
hjort i Dubai

10
sider
Hampshire-
tema

Er du opptatt av god service og konkurranse-dyktige priser?

Lever i så fall dine slaktedyr til oss

SLAKTHUSET

EIDSMO DULLUM AS

www.slakthuset.no post@slakthuset.no 970 60 970

ScanPig - med Hampshire til Norge og råner til Sverige

Kjøttbransjens Landsforbund (som KLF het på den tiden) etablerte ScanPig AS for å sikre at svineprodusenter som leverte til de private slakteriene også kunne drive med tre-rasekrysning. Duroc-rasen var Norturas eiendom og forbeholdt Norturas produsenter.

I august 2005 kom det 48 purker og en råne til Bergan Gård på Årnes. Dyrene ble innført fra Finland selv om selgeren var den svenske samvirkebedriften HKScan Sweden AB. Importen ble gjennomført i en operasjon med alle mulige sikkerhetsforanstaltninger for å unngå importsmitte.

Første gang på 25 år

– Da Hampshire ble valgt som farrase, var egenskapene mørere og saftigere kjøtt viktig i tillegg til at grisen var robust, nøysom og trikelig. Det var første gang på 25 år at det ble innført en ny griserase til Norge for kommersiell produksjon, så spenningen var stor. Med fantastiske flinke folk på Bergan Gård, var produksjon i trygge hender. Tyngre var det å få opp salget og innpass med en ny rase. Til tross for at sterke krefter i norsk svinenæring ikke ønsket rasen i Norge, vokste salget til ca. 30 000 doser i 2013. Fra da av steg salget raskt til over 60 000 doser (inkl. doser fra tappråner) i 2018, selv om markedsføringen stort sett skjedde med «munn-til-munn-metoden». Med tanke på at samvirkeprodusentene ikke kunne kjøpe Hampshire-semin om de ville unngå og miste pristillegg, var dette et fantastisk resultat, sier styreleder i ScanPig, Bjørn-Ole Juul-Hansen.

Vil skape bransjefellesskap

ScanPig tilrettela fra dag én for at produsentene skulle benytte 50 prosent farrase-genetikk i slakte-svina. Målet var å gi forbrukeren en best mulig opplevelse av mørt, smakfullt og saftig kjøtt. Når ScanPig først skulle skaffe en nye

tredjeraser til Norge, var det viktig å få knust myten om at svinekjøtt er «tørt og smakløst». Suksessen med Hampshire-kvaliteten gjorde det vanskelig for andre å ikke følge etter.

De private slakteriene er svært opptatt av å bidra til å skape bransjefellesskap og gode arbeidsvilkår for norske svinebønder. Det var derfor aldri aktuelt for ScanPig å hindre bønder i å bruke Hampshire-semin, uavhengig av slakteritilknytning. Da Nortura i 2018 åpnet en mulighet for at de private slakteriene også kunne gjøre durocen tilgjengelig for sine produsenter, valgte de å ta den kostnaden. Med det ga de også Nortura en årlig besparelse på flere millioner kroner.

Fall i salget

– For ScanPig betød dette selvsagt et betydelig fall i salg av doser i det norske markedet de følgende årene. Vi forstår godt at produsenter ønsker å prøve durocen, det er sikkert en helt OK gris. Men så lenge bonden ikke har et eget grunnlag for sammenligning så er det ikke godt å vite hva som er sannhet og hva som er propaganda. I ScanPig har vi jo susset på hvorfor det har vært så viktig at flest mulig norske svinebønder for all del må unngå å prøve Hampshire. Vi tenker at for Norsvin, som også tapper og distribuerer Hampshire-semin, bur-

de det være spennende å oppfordre bondene til teste hele selskapets sortiment for å få tilbakemeldinger. Enhver får tenke sitt om hvorfor dette ikke skjer, sier ScanPigs styreleder.

To millioner slaktegris

Salget av Hampshire-doser ser nå ut til å ha stabilisert seg på 2014 nivå. Rånesalget i Norge har økt noe, og ScanPig vil oppfordre svinebønder til å vurdere egen tapping. Med en rånepris på 12 000 kroner vil det være god butikk for mange.

– Og Bergan har topp råner! I inneværende år er det solgt over 30 råner til Sverige og neste år er det planlagt for 44 solgte dyr. Dette er råner som inngår på toppen av avlspyramiden i Sverige. Det er bare to gårdsbruk i Sverige, i tillegg til Bergan, som leverer råner for tapping på rånestasjonen. Og antallet Hampshireslaktegriser i Sverige er ca. to millioner, altså mange hundre tusen flere enn all slaktegris i Norge. Det bør være noe å tenke på for de som er mer en middels interessert i gris, sier Juul-Hansen.

Framover tror styrelederen at det økte fokus på god dyrevelferd og en avl tilpasset og fokusert på nordiske forhold både for grisen og forbruken, vil styrke Hampshiregrisens posisjon. ■■■

www.norsk-kylling.no

Har sørget for positiv Hampshire-utvikling i 16 år

I 16 år har gården vært selve arnestedet for Hampshiresatsingen i Norge. Og fortsatt akter ekteparet Kjell og Berit Bjørneng å jobbe aktivt for å løfte denne rasen – selv om de strengt tatt har overlatt dette arbeidet til neste generasjon.

■ PER A. SLEIPNES

Hampshire-eventyret startet på Bergan Gård på sensommeren 2005. Da ankom de første årspurkene av Hampshirerasen fra Finland og pionerprosjektet var et faktum. Når vi nå

etter 16 år med «fasit» i hånd skal evaluere Hampshire-prosjektet, må det kunne fastslås at det har vært en suksess. De 48 årspurkene det hele startet med, er nemlig blitt til 70

Hampshiregrisen er gemyttlig og rolig, fastslår Kjell Bjørneng.

nå. Grisehuset er derfor kraftig utvidet, ja nær fordoblet til 1800 kvadratmeter. Og Kjell Bjørneng har overlatt gården til sin sønn i svært god stand på alle måter.

Ny generasjon inn

– Det er svært tilfredsstillende for meg at jeg både har fått anledning til å være sentral i hampshire-utviklingen i Norge og at gården nå skal overtas av en ny generasjon som har troen på gris som levevei. Og best av alt: Bergan Gård skal fortsatt være en «Hampshire-gård» her på Årnes, sier Kjell Bjørneng når han tar oss med inn i grisehuset. Han presiserer at det er høyst uvanlig at han slipper tobeinte vesener inn her, men at han gjør et unntak fra denne regelen denne torsdagsformiddagen.

I tillegg til Kjell Bjørneng, er kona Berit og KLFs- spesialveterinær på svin, Emilie Oldervik i full gang med måling, veiing og registrering av unggris. Mer om dette senere i artikkelen.

Førsteklasses råner

At ekteparet Bjørneng tilbake i 2005 fikk oppgaven med å være vertskap for en Hampshire-besetning, den nye tredjerasen

Dette er en av to de super-rånene på Bergan Gård som kun brukes til «kartlegging» av purkene før inseminering.

her i landet, var nokså tilfeldig. Gården på Årnes hadde i 15 år levert «hvit» slaktegris til Furuseth. Bjørneng overtok gården for 30 år siden, men det har vært grisehold på Bergan Gård siden 1970. Når vi spør Kjell Bjørneng om hva som har vært hans drivkraft siden starten i 2005, er han ikke i tvil:

– Det å kunne være med på å gi bønder en alternativ rase, en rase som på alle måter fungerer godt, har vært min motivasjon hele veien. For oss har det vært maktpåliggende å kunne levere førsteklasses råner. Vi selger en stor del av disse til Norsvin med tanke på semin-produksjon og det bidrar til at genmateriale fra griser på vår gård blir spredd ut til praktisk talt hele landet, poengterer Bjørneng.

800 slaktegris

I tillegg til salg av råner både til Norsvin og etter hvert til Sverige, går 800 slaktegris til Furuseth. Det er temmelig nøyaktig en fordobling på seks år. Årnes-bonden innrømmer gjerne at han er stolt over å være sentral i et fellesnordisk samarbeid om denne griserasen. For seks år siden ble for øvrig semin hentet fra Sverige, men i dag er vi selvforsynte her i landet takket vært de gode rånene fra Bergan Gård.

– Optimalisering har vært den berømmelige røde tråden hele veien. Vi har jobbet tett med KLFs veterinærer og fått mye bistand herfra i alle år. Et håndfast eksempel er det arbeid Emilie Oldervik gjør med måling av unggris. Det gjøres regelmessig og bidrar til at vi har tilnærmet full kontroll på utviklingen, understreker Bjørneng.

Solid tilvekst

At svenskene de siste årene har kjøpt råner fra Bergan Gård er Kjell Bjørneng ikke så rent lite stolt av. Rundt 40 råner går til vårt naboland årlig og med en stykkpris på 12 000 kroner, er det en grei inntektskilde til ScanPig, KLFs datterselskap i forbindelse med Hampshire-satsingen.

– Hva er det med denne grisen og hva gjør den til en «gave» til norske svineproducenter?

– Den gode tilveksten er det jeg først og fremst vil trekke fram. En daglig tilvekst på rundt 1000 gram må sies å være svært bra. Fra 35 kilo og oppover er faktisk tilveksten på hele 1300 gram pr. dag. Dessuten har denne grisen gjennomgående høy kjøttprosent og den har et rolig gemytt som gjør den enklere å håndtere i fjøset. At Hampshire-

grisen heller ikke biter på haler til andre griser, må også anføres som et stort pluss, fastslår Kjell Bjørneng.

Høyere klassing

– Hvor mye snakker vi om når det gjelder fordelaktig kjøttprosent på denne kontra andre svineraser?

– Vi kan grovt sett si at kjøttprosenten i en renrasert Hampshiregris er to prosent høyere sammenlignet med for eksempel Duroc-rasen. Det vil i praksis si en gjennomsnittlig kjøttprosent på 62 prosent. Det er mindre spekk på denne grisen. På en slaktemoden gris på rundt 100 kilo, snakker vi om et spekklag på ni millimeter. Når det gjelder den kryssning som er mest aktuell i norske svinebesetninger nå, oppnår den 0,7 prosentenheter høyere klassing enn den tradisjonelle norske grisen. Både for bonden og ikke minst for slakteriet er dette viktige tall, påpeker Kjell Bjørneng.

Lavere fôrforbruk

Hans besetning er en såkalt SPF-besetning. Det vil si at den er dokumentert fri for sykdommer som nysesyke, svinedysenteri, smittsom grisehoste, smittsom lunge- og brysthinnebetennelse og skabb. Siden satsingen på Hampshire for 16 år siden, har ekteparet Bjørneng praktisk talt ikke hatt sykdom av noe slag på grisene.

– Hva med fôrforbruket? For enhver bonde er jo dette en viktig faktor i en god driftskalkyle

– Ja, det er et godt poeng som du bør få med når vi snakker om Hampshirerasen. Faktum er at fôrkostnadene er vesentlig lavere for denne grisen enn for andre raser. Hampshiregrisen oppnår tilfredsstillende tilvekst selv med et mindre proteinrikt fôr. Selv kjøper jeg årlig fôr for rundt 1,7 millioner kroner og vet hvor mye disse kostnadene utgjør i det totale regnskapet på gården. At en bonde kan drive godt med reduserte fôrkostnader bør derfor være et godt poeng, understreker den driftige Årnes-bonden. ■■■

Måler og veier unggris hver sjuende uke

Måling, veiing og registrering er en dyd av nødvendighet når optimalisering av grisen har høyeste prioritet.

Det vet spesialveterinær svin i KLF, Emilie Oldervik det aller meste om. Hver sjuende uke tar hun turen til Bergan gård på Årnes for å måle unggris. Det er en fysisk krevende jobb som krever sin mann/kvinne. I dag får hun hjelp av Berit Bjørneng og ikke mindre

enn 100 gris skal kontrolleres denne torsdagen.

– Unggrismåling og eksteriørbedømming er en viktig del av avsarbeidet for Hampshire. Ved unggrismålingen veies dyrene, og muskel- og spekktykkelse blir målt ved hjelp

av ultralyd. Disse målene sier noe om grisens hold og tilvekst, og har betydning for grisens avlsverdi, forteller Emilie Oldervik.

Grisens eksteriør bedømmes ved å blant annet vurdere grisens beinstilling og holdning, bevegelse og helhet. Resultatene fra

unggrismålingen og eksteriørbedømming er med i vurderingen av hvilke dyr som skal videre i avl.

– Det er mange egenskaper ved dyra som utvikles gjennom avlen, og gjennom konkrete avlsmål bestemmes hvilke og hvor mye den enkelte egenskap skal vektlegges. Dyrenes beinholdelse er et eksempel på en egenskap som har mye å si for både dyrevelferd og holdbarhet, som igjen også har økonomisk

betydning for produsenten. Når det gjelder tilvekst og kjøttprosent, ligger Hampshire på et godt nivå. Grisen kan i tillegg føres på et «rimeligere» fôr uten at det går ut over tilveksten. ■■■

Hver sjuende uke tar Emilie Oldervik turen til Bergan Gård for å måle unggris. I bakgrunnen på bildet Berit Bjørneng.

HKScan viktig medspiller i Hampshire-satsingen

Det finsk/svenske storselskapet HKScan har vært en sentral aktør og medspiller i satsingen på Hampshire-grisen i Norge.

■ PER A. SLEIPNES

HKScan er eid av svenske og finske bønder og har anlegg i ni land og mer enn 7000 ansatte. Selskapet har hatt stor suksess med Hampshire-gris i flere markeder. Ja, rundt 75 prosent av all svensk slaktegris er i dag basert på Hampshirerasen.

Unik kjøttkvalitet

Thomas Perkiö, Director Strategic Programs i HKScan, er ikke i tvil om hva som gjør denne svinerasen så enestående i forhold til andre raser.

– Det som vi anser er unikt med Hampshire kontra andre raser, er kjøttkvaliteten. Takket være det unike RN-genet som Hampshire er bærer av, er kjøttet både saftigere, mørere og mer smaksrikt sammenlignet med kjøtt fra gris som ikke har dette genet. RN-genet er dominant, noe som betyr at også avkom av kryssninger med andre raser, oppnår denne gode kjøttkvaliteten. Genet påvirker dessuten vannets fordeling og tilgjengelighet i musklene på en måte som gjør kjøttet saftigere. RN-genet har også innvirkning på muskelproteinene slik at mørheten forbedres, fastslår HKScan-direktør Thomas Perkiö.

Motstandsdyktige

Også avlsmessig har denne grisen klare fordeler. Monica Hansson er den personen i HKScan-systemet som kan mest om avl knyttet til Hampshire, og hun er ikke i tvil.

– Disse grisene er motstandsdyktige dyr, ettersom de har blitt avlet ut fra svenske forhold siden 1970-tallet og blitt selektert i et miljø uten antibiotika over flere generasjoner (i 1986 ble antibiotika forbudt i før i Sverige). Grisene er tilpasningsdyktige og robuste og klarer seg med enklere fôr med lavere proteininnhold – for eksempel uten soya. Majoriteten av Hampshiregrisene har også en høyere forekomst av gener som gir motstandskraft mot bakteriestammer av

E. Coli K88, sammenlignet med andre raser, understreker Monica Hansson, avlsleder i HKScan.

Naturlig selektering

At halekupering ikke har vært tillatt i Sverige på mange, mange år, samt at dyrevelferdslovene krever at dyrene skal ha større tumleplass i fjøset, har ledet fram til en naturlig selektering av en roligere gris i Hampshire-populasjonen. Slaktegriser med Hampshire som farrase er dermed roligere og problemet med halebiting tilsvarende mindre.

– *Hvorfor satser HKScan så massivt på denne rasen og hva er erfaringene i fjøs og i det svenske markedet?*

– HKScan satser på Hampshire-rasen først og fremst på grunn av den overlegne kjøttkvaliteten og ikke minst at den er populær blant svineprodusentene. HKScan har nesten 80 prosent av det svenske markedet for farrasesemin.

Det betyr at det er 75 prosent av ikke HKScan-leverandører som anvender

Hampshire, det er dobbelt så mange som HKScan-leverandørene.

De svenske svineprodusentene setter pris på den lettstelte og robuste grisen, med sterke og friske smågriser, poengterer Thomas Perkiö.

Mer eksport

Slaktegrisene med Hampshire som far, er tilpasningsdyktige og robuste og klarer seg med enklere fôr med lavere proteininnhold. I Sverige er biprodukter fra forbrukerne/handelen en viktig føringrediens for å sikre kretsløpet i jordbruket. Derfor er det viktig at dyrene har appetitt og ikke er kresne. Det vil si at de kan nyttiggjøre seg protein og energi fra bl.a. disse biproduktene – noe svinébøndene i Sverige opplever at slaktegrisene gjør.

Thomas Perkiö,
Director Strategic
Programs i
HKScan.

– *Hva er avlsmålet og hvilket fokus har dere framover på dette felt?*

– Som farrase ligger den viktigste faktoren i avlsmålet på produksjons- og kjøttkvalitets-egenskaper, samt holdbarhet. Fôr er en betydelig utgift i produksjonen og fôrutfordringer har derfor en sentral plass i avlsmålet. At grisene vokser raskt er viktig men de må også være friske. Derfor blir eksteriøret på alle grisene sterkt vektlagt i tillegg til å sjekke mulig osteokondrose på noen av dyrene som slaktes, avslutter Monica Hansson.

Monica
Hansson,
avlsleder,
HKScan.

Viktig KLF-samarbeid

– *Hvordan vil du karakterisere samarbeidet dere har hatt med KLF/Norge i denne satsingen?*

– Samarbeidet med KLF har i 20 år fungert utmerket. De siste årene har samarbeidet blitt utviklet ytterligere og vi tar nå råner fra Bergen Gård til Sveriges seminastasjoner. Bergen fungerer i praksis som en av våre avlsgårder og leverer både til norske og svenske markeder. Vi har løpende kontakt med KLF og vektlegger norsk erfaring i våre avlsmål. Vi har dessuten samme syn på dyrevelferd og hva som er viktig å fokusere på i avlsarbeidet. Det skaper grobunn for godt samarbeid, fastslår Thomas Perkiö.

Driftige bønder skaper de beste råvarene. Det betaler vi godt for.

Prima Jæren er stolte over å levere det ypperste norske kjøttprodusenter kan produsere. Å alltid tilby kun det beste er en edel kunst, og vi klarer det med hjelp fra våre dyktige underleverandører. Vi legger mye tid og krefter i å samarbeide med kvalitetsbevisste gårdseiere, og Norges beste kjøttprodusenter finner man på Vestlandet. Dette er et frieri til kremen av lokale bønder: Saueholdere! Storfeprodusenter! Griserøktere!

Stadig nye kunder oppdager våre fantastiske råvarer, og gleden rundt middagsbordet skal komme bonden til gode. Vi belønner kvalitet. Ikke bare med gode ord, men med klingende mynt.

Prima Slakt as har vært best på totaløkonomi for bonden de siste ti årene, og slik vil det alltid være. Bli med på laget, og kontakt oss i dag:

Tilførselsleder Gris.

Leidulf Sigmundstad
452 878 30 • leidulf.sigmundstad@prima.as

Tilførselsleder Småfe.

Leif Håkon Korsbø
928 28 420 • leif@prima.as

Tilførselsleder Storfe.

Magnar Sandanger
481 14 525 • magnar@prima.as

Hampshirerasen har en genetisk fordel mot E.coli

Bakterien *Escherichia coli* (*E. coli*) er en av de viktigste årsakene til spedgrisdiaaré. Genetiske analyser viser at Hampshire har en høyere forekomst av gener som gir resistens mot *E. coli* sammenliknet med andre raser.

Dette betyr en lavere forekomst av diaré hos spedgris. I Sverige er omtrent 70 prosent av rånene bærere av dette genet, og det er en stor sjanse for å avle på resistensen – også uten semin som garanterer resistens.

Krysningsavl i Norge

I Norge baseres griseproduksjonen på krysningsavl. Det skjer et viktig avlsarbeid i rein-avlsbesetningene, og man utnytter dermed effekten av krysningsfrodighet i videre avl. Denne effekten får man ved å blant annet bruke gode morraser og farraser som sammen gir et forbedret resultat hos avkommet.

Det skilles mellom avlsmålene på morrasene (Landsvin og Yorkshire) og farrasene (Hampshire og Duroc). Det ligger mye

kunnskap om avl og genetikk bak hele avlsarbeidet, og avlsmålene er en viktig faktor for avlsfremgangen.

Sveriges mest kostnadseffektive

HKScan er ansvarlig for utvikling og avl av griserasen Hampshire, et arbeid som har pågått i mer enn 40 år i Sverige. I dag er rasen svenskenes mest kostnadseffektive farrase og det produseres sterke, produktive griser og populære kjøttprodukter av høy kvalitet.

I 2020 økte seminsalget for Hampshire i Sverige med åtte prosent, og rasen styrket dermed igjen sin posisjon som markedsleder. Markedsandelen på Hampshire ligger i 2021 på hele 79 prosent i Sverige. Resten bruker Dansk Duroc (~9 prosent) og Norsvin Duroc (~12 prosent).

Avlsmål

Når det gjelder Hampshire har avlsmålene først og fremst fokus på tilvekst, slaktegenskaper og fôrforbruk.

Til sammenlikning har den beste tredjedelen av slaktegrisebesetningene i Norge en daglig tilvekst på 1152 gram i gjennomsnitt (tall fra Ingris sin årsstatistikk 2020).

Når vi ser på de genetiske trendene, så ser vi at produksjonen ved Bergan Gård går i ønsket retning ut fra avlsmålene. (Se tabell til venstre på siden). Vi ser også at det fremdeles er et potensial når det gjelder økt tilvekst på et lavt fôrforbruk. Dette ser vi også for Hampshire-avl generelt, så det er vi svært godt fornøyd med sier avlsleder i HK Scan, Monica Hansson.

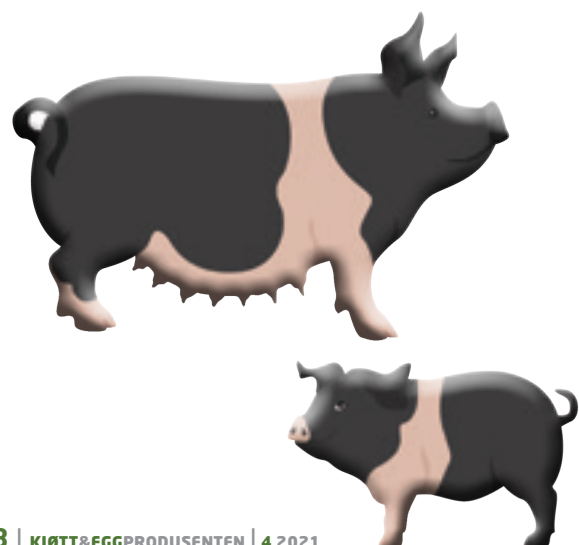
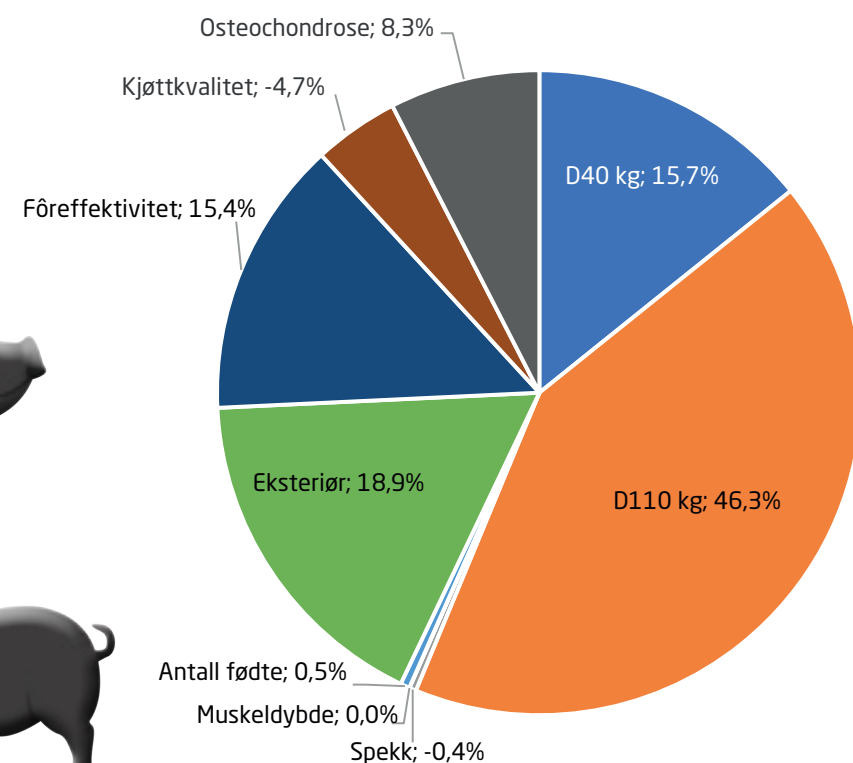

Spedgris av Hampshire har en lavere forekomst av diaré grunnet høyere genetisk *E.coli*-resistens.

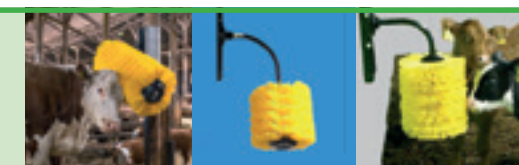
TABELL. Produksjonsresultater fra Bergan Gård 2021.

PRODUKSJONSRESULTATER 2021	
Antall dager 0-40 kg	68,52
Antall dager 0-110 kg	131,23
Tilvekst gram pr. dag	1180

FIGUR. Gjeldende avlsmål for Hampshire.

GODKALVEN
godkalven.no - 908 26 618

EasySwing storfeførster - maxi, midi og mini.

Kalveuttrekkere
med eller uten moment

CALF-TEL PRO II

- 1-2 kalver
- 10 års garanti
- komplett med utegarde

MultiMax

- Inntill 7 kalver, 0-3 måneder
- 10 års garanti

Her vist med utegarde og fôringsgrind (tillegg)

Melketanker

- 100-300 liter melketank
- Fleksible løsninger
- Større tanker kan leveres
- Hurtig og stabil kjøling
- Røring med autostop
- Elektronisk kontrollpanel
- Rustfritt stål
- Enkelt renhold
- Energieffektiv

Melketaxi 3.0

- 115, 160 og 260 liter
- Pasteurisering og kjøling
- Trådløs doseringsarm
- Vippebrett foran
- Drift på hjul
- Punkteringsfrie dekk
- LED-lys
- Varmekappe

Hytter, innhegninger, utstyr og løsninger for stell av kalver

Coop-kjeden har kun gode erfaringer med Hampshire

Dagligvarekjeden Coop har utviklet produkter fra Hampshire-svin gjennom flere år – i tett samarbeid med Fatland.

– Vi har gode erfaringer med produktkvaliteten både på rene kjøttprodukter og bearbejdede produkter i form av ulike pølsevarianter. Eksempelvis er vi spesielt fornøyd med ribbe av Hampshire som i tillegg til mer marmering også er skåret i større stykker som man ellers kun får i manuelle ferskvarerdiser. Vi mener at vi har lyktes med å differensiere produktene og dekke kundebehov gjennom å presentere Hampshiresvin som en spennende råvare med spesielle kvaliteter, sier senior kommunikasjonsrådgiver i Coop-kjeden, Knut Lutnæs.

Han opplever at kundene setter pris på både juleprodukter av Hampshiresvin i merkevaren Coop og de unike produktene i Smak-serien.

Utviklende samarbeid

Også i Fatland er Hampshire-grisen populær blant de som har ansvar for salg og produktutvikling.

– Kjøttkvaliteten har bidratt til at våre eksperter på resepter og foredling har hatt gode arbeidsvilkår. Vi har i den forbindelse hatt et fruktbart og utviklende samarbeid

med Coop. Her har vi fått veldig god respons på vår satsing, fastslår salgsdirektør Roar Stentun i Fatland Skjeggerød.

– Avgjørende for privat bransje

Styreleder i KLF, Ståle Gausen, mener denne grisen har hatt stor betydning for hele den private kjøttbransjen.

– Hampshire var helt avgjørende for de private slakteriene da den kom, slik at også vi hadde en god tredjeraser (farrase). Dette som et svar på Nortura sin satsing på Duroc. Gjennom årene har det også vært viktig å kunne differensiere seg gjennom å kunne tilby en annen rase til våre svinebønder, forklarer Gausen.

Robust og vital

Han peker spesielt på at Hampshire-grisen har vist seg å være robust med god kjøttprosent og tilvekst.

– Svært mange av våre leverandører har sverget til denne gode og vitale grisen. Det er også interessant å se den sterke posisjo-

nen som Hampshire har i Sverige, avslutter styrelederen i KLF.

Belgier bruker Hampshire som egen merkevare

Sammen med brødrene Peter og Gert, tok belgieren Bart Vanschoubroek over foreldrenes gård med 100 purker for 30 år siden. I dag har brødrene en produksjon med 5600 purker fordelt på fire gårder.

Vanschoubroek har mye spennende å fortelle om sin produksjon av Hampshire-gris. Totalt i Belgia produseres det 65 000 slaktegris fordelt på 40 gårder – de fleste på kontrakt.

Brødrene har hatt produksjon med ulike farraser og kryssninger, men for seks år siden ønsket de å satse ekstra på økt kjøttkvalitet. Idéen om en egen merkevare utviklet seg, og i dag markedsfører de egenprodusert Hampshirekjøtt under navnet Norbel.

– Det hele startet med at flere markedsundersøkelser viste at forbrukerne ikke var helt fornøyd med kvaliteten på det vanlige svinekjøttet i butikken. Vi fant etter hvert ut at det folk ønsket var et mørt og saftig kjøtt. Vi begynte å lete etter en passende rase med et lavt forforbruk, siden vi ønsket å holde kostnadene nede. Etter å ha vurdert ulike raser, falt valget på Hampshire, forteller Bart Vanschoubroek.

600 Norbel-griser pr. uke

Dette har vist seg å være et godt valg og han er storfornøyd med både grisen og merkevaren de har utviklet.

– Produksjonen ligger nå på rundt 600 Norbel-griser pr. uke. Vi har en svært høy kjøttprosent i forhold til det belgiske markedet og det er ikke en selvfølge. For å få til dette, bruker vi utvalgte Hampshire-råner i avlen, og vi bruker også bare RN-råner, forteller Bart Vanschoubroek og viser til det unike RN-genet hos Hampshire som også påvirker kjøttkvaliteten.

Han forteller at de kjøper råner fra Sverige og at HKScan hjelper dem med å velge riktige råner for deres spesifikke produksjon og merkevare. Rånene transporteres til en

Erik Tofastrud er meget tilfreds med valg av Hampshire som farrase.

tappestasjon i Belgia, hvor de produserer sæd til alle deres gårder.

– *Hvordan synes du Hampshire er i grisehuset?*

– De nyfødte Hampshire-kryssningene har en veldig god vitalitet fra start og alle som steller purkene er svært godt fornøyd. Generelt er grisungene veldig robuste, og de er også lekne og nysgjerrige. Det gjør det ekstra moro å stelle med dem. Mens en del andre griseraser løper fort unna, vil gjerne Hampshiregrisen komme for å se hva som skjer.

Ingen tvil

Erik Tofastrud er en norsk produsent som er godt fornøyd med valg av farrase. Han driver en kombinert besetning og har erfaring med både Hampshire og Duroc som farrase. Han er ikke i tvil om at han nå har valgt rett ved å bruke Hampshire i sin produksjon.

– Hampshire er en veldig fin gris å jobbe med i fjøset. Den har et godt lynne og er en trivelig gris. Dessuten ser jeg nesten aldri halebiting eller griser med brokk lengre. Det var mer problemer med det da jeg hadde

Duroc. Når grisen i tillegg har en bedre kjøttprosent, så er det ikke noe vanskelig valg, forklarer Tofastrud.

Dyrevelferd hos Hampshire

– Det er gledelig å registrere at flere produsenter er fornøyd med Hampshire i sin produksjon. Vi er veldig stolte av rasen og avlsarbeidet som ligger bak, og det er mye dyrevelferd i en god gris, påpeker KLFs spesialveterinær for svin og dyrevelferd, Emilie Oldervik.

Hun slår fast at grisens gode helse og atferd gir et veldig godt grunnlag for en god produksjon. Samtidig er det viktig å være bevisst på at enkelte ting skiller Hampshire fra andre raser.

– Hampshire trives godt i litt lavere temperatur enn annen gris. Dersom det er for varmt i fjøset, vil dyra gjerne legge seg på spaltegulvet og bruke den tørre delen av bingen som gjødselareal. Ved å være oppmerksom på ventilasjon og temperatur i fjøset, samt å eventuelt bruke dusjing på spaltegulvet, vil man kunne forebygge skitne binger, understreker Oldervik.

Prøv Hampshire-semin 'gratis' nå!

Siden salg av Hampshire-seminen startet i 2007 har vi nå solgt rundt 500 000 doser i Norge! Dette vil HKScan og ScanPig markere med å motivere flere svineprodusenter til å teste ut rasen i eget fjøs.

Siden Hampshire er en rase som er avlet med fokus på optimal tilpasning til nordiske forhold og førresept, vil det være interessant for flere å teste den ut. Muligheten til å bruke et før med mindre råprotein er tidsriktig både i forhold til bærekraft og lønnsomhet.

Kampanjeperioden desember

HKScan og ScanPig har besluttet å spandere sin andel av inntektene ved salg av Hampshiresemin til norske bønder. Kampanjetilbudet er åpent for alle produsenter uansett varemottaker, og gjelder for semin som benyttes i desember 2021. Seminene må være sendt fra Norsvin i perioden 30/11 til 30/12. Tilbudet gjelder for ett kjøp pr. foretak – så husk å bestille nok!

Frister i tilskuddsordningen

Norsvin bestemmer i dag alle seminprisene i Norge. Det er ikke mulig for ScanPig å senke utsalgsprisen til Hampshire-kundene. Vi velger derfor i desember å avstå vår andel av inntektene for de produsentene som benytter dette kampanjetilskudd. Vi vil betale dette tilbake direkte til deg som kjøper. For at vi skal refundert vår andel av betalingen for kjøpet til deg, trenger du bare å gi oss nødvendig dokumentasjon om hvem du er, om kjøpet og konto for innbetaling. Informasjon og link til dette finnes på våre nettsider; Scanpig.no. Ved å scanne QR-koden nederst til høyre på denne siden kommer du direkte til tilskuddsordningen; alternativt logg deg på: <https://klf.sk/hampshire>. Du må registrere deg senest fredag 7. januar, og faktura må sendes ScanPig innen 14. januar.

15 kroner

ScanPigs andel av seminprisen er begrenset til 15 kr. Resten av seminprisen tilfaller Norsvin for å dekke de kostnadene de har til oppstalling og tapping av de tappeklare rånene de mottar og gi fortjeneste.

Det vesentligste av våre 15 kronene går vanligvis til HKScan for å dekke kostnader til avlsarbeidet. Slakteriene Fatland AS, Furueth AS, Midt-Norge Slakteri AS, Jens Eide AS, Horns slakteri AS og Nordfjord Slakteri AS dekker derfor en betydelig delen av ScanPigs kostnader med å ha Hampshirerasen i Norge.

33 prosent rabatt på råner

ScanPig og HKScan har også laget et svært godt tilbud for de som ønsker å kjøpe råne. I kampanjeperioden selger vi ti råner til 8000

kr eks mva. pr. stykk (vanlig pris er 12 000 kr). Leveransetidspunkt må tilpasses både kjøper behov og at ScanPig har kvalitetsråner å tilby. Tilbudet gjelder i desember 2021 og for maks to råner pr foretak. Her er det først til mølla! ■■■

Bestilling skjer ved å sende en e-post til Scanpig@kjottbransjen.no. Salgsvilkår og hvilke opplysninger som er nødvendig finner du på nederst på nettsiden <https://kjottbransjen.no/salgsvilkar-ved-salg-av-hampshireraner/?hlite=hampshire.no>. Merk e-posten med «Kampanjetilbud Hampshire». Du vil bli kontaktet for avklaring av leveransetidspunktet.

BJELLEKUA

Bjellekua leder flokken. Hun er bindeledd mellom dyra og bonden – slik vi er bindeleddet mellom produsent og forbruker. Det har vi vært i over 80 år.

Vi slakter storfe, gris, sau og lam til svært konkurranse-dyktige priser og gir god service

NORSK SLAKT
MIDT-NORGE SLAKTERI AS
www.norsk-slakt.no
KVALITET SIDEN 1932

ET SELSKAP I GRILSTAD-KONSERNET